

De wijze stap

#LevensLangLeren

2023

Leerwinkel De Stap
De Krook - 2de verdieping
Miriam Makebaplein 1
9000 Gent
09 323 59 05
info@destapgent.be
www.destapgent.be

De Wijze Stap

In een veranderende wereld is levenslang leren de manier om bij te blijven. Heb je je school niet afgemaakt en wil je een beroep aanleren of wil je je na een aantal jaren heroriënteren op de arbeidsmarkt... Wil je alsnog dat diploma secundair of hoger onderwijs behalen of zoek je eerder een cursus waarmee je je persoonlijk kan ontplooiën in je vrije tijd? Er zijn veel mogelijkheden om te leren. We delen de opleidingen overzichtelijk in.

- Beroepsopleiding en bijscholing
- Diplomagerichte opleidingen
- Vrije tijd en hobby

Als je hulp nodig hebt bij het kiezen of je vraagt je af welke opleidingsmogelijkheden er zijn en hoe je ze kan combineren met werk en gezin... Neem contact op met Leerwinkel De Stap!

Inhoud

Beroepsopleiding en bijscholing

Je (her)oriënteren op de arbeidsmarkt

Basiseducatie	p. 3
Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO)	p. 4
VDAB	p. 5
Syntra	p. 7
Uniformberoepen	p. 8
Sportkaderopleidingen	p. 11
Beroepssectoren	p. 11
Interne bedrijfsopleidingen	p. 12
Privéopleidingen	p. 12
Nederlandse les (NT2)	p. 12

Diplomagerichte opleidingen

Je diploma behalen

Een diploma secundair onderwijs via het volwassenenonderwijs	p. 14
--	-------

Een diploma secundair onderwijs via de Examencommissie p. 16

Een diploma of bijscholing hoger onderwijs via flexibele trajecten p. 18

Een diploma van leraar p. 20

Vrije tijd en hobby

Je persoonlijk ontplooiën

Deeltijds Kunstonderwijs p. 23

Sociaal-cultureel volwassenenwerk p. 23

Trainer en sportbegeleider p. 24

Lokale Dienstencentra p. 24

Bekijk ook eens Basiseducatie (p. 3), CVO (p. 4), Syntra (p. 7), Privéopleidingen (p. 12)

Goed om te weten

p. 25

Meer weten?

p. 32

Beroepsopleiding en bijscholing

Basiseducatie

Voor wie

Heb je weinig scholing gehad en ervaar je in je dagelijkse leven, werksituatie of beroepsopleiding moeilijkheden met taal, rekenen, computer of algemene vorming, dan kan je les volgen bij LIGO.

Wat

Ligo biedt diverse mogelijkheden aan om vaardigheden aan te leren, zoals het schrijven van een sollicitatiebrief, Nederlands voor anderstaligen, online bankieren, het invullen van formulieren en het voorbereiden op het theoretisch rijexamen.

Hoe

Er zijn intensieve en minder intensieve cursussen. Je volgt overdag of 's avonds les in kleine groep. Je leert zelfstandig werken, op eigen tempo en niveau. Er zijn instapmogelijkheden op verschillende tijdstippen van het jaar. De opleidingen worden modulair georganiseerd. Slaag je voor een module, dan ontvang je een deelcertificaat. Na het succesvol beëindigen van een volledige opleiding krijg je een certificaat.

Kosten

De meeste cursisten betalen geen inschrijvingsgeld, maar er zijn een paar uitzonderingen. Je betaalt enkel het cursusmateriaal.

Meer info

- Ligo Gent-Meetjesland-Leieland: ligo.be/gent-meetjesland-leieland
- Ligo Zuid-Oost-Vlaanderen: ligo.be-zuid-oost-vlaanderen
- Ligo Waas en Dender: ligo.be/waas-en-dender
- ligo.be

Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO)

Wat

Je kan aan de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) een brede waaier aan opleidingen volgen. De opleidingen zijn gegroepeerd in studiegebieden: Auto, Bakkerij, Horeca, Lichaamsverzorging, Logistiek en verkoop, Mechanica-Elektriciteit, Mode, Talen... De opleidingen kunnen zowel beroepsgericht als algemeen vormend of hobbygericht zijn.

Voor wie

Instappen kan in de meeste opleidingen vanaf 16 jaar, of vanaf 15 jaar als je de eerste twee leerjaren van het voltijds secundair onderwijs achter de rug hebt.

Hoe

De opleidingen worden modulair georganiseerd; je schrijft in per module. Ben je geslaagd voor één of meerdere modules, dan behaal je een deelcertificaat of deelkwalificatie. Ben je geslaagd voor alle modules, dan ontvang je een certificaat. Volg je alle modules van een opleiding, dan studeer je in een modeltraject dat 's avonds georganiseerd wordt gemiddeld twee tot drie jaar. Dagtrajecten zijn korter. De lessen worden aangeboden in dag-, avond-, weekend- of gecombineerd (dit is een combinatie van les volgen en afstandsonderwijs) onderwijs of via een systeem

van duaal leren. Je kan meestal starten begin september en eind januari/begin februari. Er kunnen ook andere instapmomenten zijn.

Kosten

Je betaalt 1,50 euro inschrijvingsgeld per lestijd. Er is een begrenzing van maximaal 300 euro per semester. Afhankelijk van je statuut (werkzoekenden, mensen met een leefloon ...) kom je in aanmerking voor vermindering of vrijstelling van inschrijvingsgeld. Voor modules Nederlands als Tweede Taal (NT2) op het niveau van richtgraad 1 geldt vanaf september 2023 het tarief van 1,50 euro per lestijd, met een maximum van 180 euro. Vanaf richtgraad 2 betaal je 0,60 euro per lestijd. Je betaalt geen inschrijvingsgeld voor de Aanvullende Algemene Vorming (AAV) of voor een ASO-opleiding. Je betaalt enkel cursusmateriaal.

Meer info

- onderwijs.vlaanderen.be/vind-een-opleiding-of-centrum

■ Een heel aantal van deze opleidingen is diplomagericht, zie p. 14 Een diploma secundair onderwijs via het volwassenenonderwijs.

VDAB

Wat

VDAB organiseert arbeidsmarktgerichte praktische opleidingen. Deze opleidingen zijn vaak gericht op sectoren waarin er veel vraag is naar arbeidskrachten zoals zorg, techniek, bouw, horeca, enzovoort.

Voor wie

Werkzoekenden

De opleidingen worden overdag georganiseerd en duren een aantal weken tot maanden. Je neemt deel aan een selectieprocedure. Je volgt les in groep. Bepaalde opleidingen kan je volgen via open leren (zelfstudie in het opleidingscentrum met ondersteuning van een coach), online of afstandsleren. Je behoudt je werkloosheidsuitkering en komt onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor financiële voordelen zoals vergoeding voor kosten van kinderopvang, verplaatsingsvergoeding, premies ... Als je in de opleiding slaagt ontvang je een VDAB-attest.

Werknemers en zelfstandigen

Werknemers en zelfstandigen kunnen op eigen initiatief of op initiatief van hun werkgever bepaalde opleidingen volgen. Als je in de opleiding slaagt ontvang je een VDAB-attest.

Onderwijskwalificerende Opleidingstrajecten (OKOT)

VDAB organiseert in samenwerking met opleidingsverstrekkers uit het secundair, volwassenen- en hoger onderwijs intensieve kwalificerende trajecten gericht naar knelpuntberoepen. Je kan een diploma secundair onderwijs of hoger onderwijs behalen, of een certificaat van se-n-se (secundair-na-secundair).

Kosten

De opleidingen voor werkzoekenden en online leren zijn gratis. Werkgevers en zelfstandigen contacteren VDAB voor informatie over de kostprijs.

Meer info

- vdab.be/opleidingen
- vdab.be/opleidingen (onder trefwoord OKOT)
- bel gratis VDAB-servicelijn 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 16u30)
- VDAB-voordelen bij erkende en niet-erkende opleidingen, zie p. 30.

Syntra

Wat

Beroeps- en praktijkgerichte opleidingen binnen verschillende sectoren: Bouw, Kinderopvang, Wellness, Management, Groen en Tuin, Horeca, Vastgoed, Mode en textiel, Informatica ...

Voor wie

Voor toekomstige of gevestigde ondernemers, werknemers, werkzoekenden ... Je kan starten vanaf 18 jaar. Bij enkele opleidingen moet je in het bezit zijn van een diploma secundair onderwijs ofwel slagen in een toelatingsproef of in een EVC/EVK-procedure.

Kosten

De prijzen van de opleidingen variëren. Vermindering of vrijstelling van inschrijvingsgeld op basis van je statuut (werkzoekenden, mensen met een leefloon ...) is hier niet mogelijk.

Hoe

Korte bijscholingen en trainingen

De kortdurende bijscholingen en trainingen richten zich tot vaklui. Ze volgen de nieuwe ontwikkelingen binnen een beroep of vakgebied op de voet.

Avondopleidingen

Een avondopleiding omvat beroepsspecifieke vakkennis en bereidt je voor op het ondernemerschap. Je volgt één of twee avonden per week (soms ook op zaterdag) les gedurende 6 maand tot drie jaar. Om praktijkervaring op te doen kan je een stageovereenkomst afsluiten.

Voltijdse dagopleidingen

De opleiding duurt meestal 1 (of soms 2) jaar en bestaat uit specifieke vakkennis, ondernemen en stage (minstens 17 u per week).

Werkplekieren

Syntra biedt een aantal 1-jarige dagopleidingen aan als duaal opleidingstraject. Je bent dan als cursist voor 60 % aan de slag in een erkend leerbedrijf. Je ontvangt een leervergoeding voor je werk op de werkvloer.

Een Syntra-opleiding kan leiden tot een deelcertificaat, getuigschrift of diploma.

Meer info

- syntra-mvl.be - 078 157 158
- syntra.be
- pact-opleidingen.be

Uniformberoepen

Politie | Er zijn vijf uniformfuncties bij de politie: agent, beveiligingsagent, inspecteur, hoofdinspecteur en commissaris. Voor al deze functies neem je deel aan vier proeven: een cognitieve vaardigheidsproef en functioneel parcours, een persoonlijkheidsproef, een selectiegesprek en een medische geschiktheidsproef. Ben je geslaagd, dan kan je starten met de opleiding. Tijdens de opleiding ontvang je een salaris.

Meer info

- jobpol.be
- opac.be
- bel gratis Jobinfo 0800 99 404

Bewakingsagent | Als je bewakingsagent wil worden, moet je voldoen aan strenge normen (attest blanco strafregister, EU-onderdaan zijn ...). Je moet slagen voor het psychotechnisch en medisch onderzoek en je volgt een verplichte opleiding. Voorkennis heb je niet nodig. Als je slaagt behaal je het basisattest 'Algemeen Attest bewakingsagent'. De opleiding is betaald. Je kan ze als werkzoekende ook gratis volgen via VDAB, maar in dat geval moet je wel in het bezit zijn van een wervingsbelofte van een bewakingsfirma.

Meer info

- vigilis.ibz.be
- vdab.be/opleidingen (trefwoord bewakingsagent)

Defensie | Bij Defensie kandideer je voor een bepaalde functie. Je start met een screening. Als je de selectieproeven doorstaat, kan je beginnen met de opleiding. Tijdens de opleiding ontvang je een loon. Je kan via Defensie gratis studeren aan een burgeruniversiteit, -hogeschool of in een militaire school. Je ontvangt tijdens een studie aan een burgeruniversiteit of-hogeschool een loon en je studies worden aangevuld met een militaire training tijdens vakantieperiodes.

Meer info

- mil.be/nl/vacature
- mil.be/nl/werken-bij-defensie/studeren-bij-defensie
- Informatiecentrum Gent- provincie Oost-Vlaanderen 02 442 73 22
- bel gratis het contactcenter 0800 333 48

Hulpverlener - Ambulancier | Als kandidaat Hulpverlener-Ambulancier volg je een basisopleiding die bestaat uit een theoretisch en praktisch deel van minstens 132 uren en een stage van minstens 40 uren. Je kan inschrijven via een erkende 112/100-dienst (wanneer je daar als werknemer of vrijwilliger aan verbonden bent) of als vrije student. Men geeft voorrang aan mensen die een overeenkomst hebben met een erkende dienst. In het tweede geval is het inschrijvingsgeld een stuk hoger. Je behaalt het brevet Hulpverlener-Ambulancier.

Meer info

- opleidingdgh.paulo.be/#/hulpverleners/basisopleiding
- 09 267 80 40

Brandweer | Om brandweerman of -vrouw te worden moet je slagen voor een toelatingsexamen georganiseerd door de FOD Binnenlandse Zaken. De proeven vinden plaats in de brandweerschool. Ze bestaan uit een competentie-, een handigheids- en een fysieke test (= lichamelijke geschiktheidsproef). Wie het federaal geschiktheidsattest behaalt mag deelnemen aan de aanwervingsprocedure binnen een brandweerzone en kan daarna starten met de opleiding aan de brandweerschool.

Meer info

- brandweer.be
- brandweeropleiding.paulo.be
- Brandweeropleiding
Oost-Vlaanderen
09 342 82 44

Lijnpiloot | Lijnpiloot word je door te slagen voor het officiële examen Lijnpiloot, georganiseerd door de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, Directoraat-generaal Luchtvaart. Uitgebreide info over de toelatingsvoorwaarden en de structuur van de opleiding vind je via de websites van de erkende opleidingsorganisaties (ATO's of Approved training organisations). De totale kostprijs van de opleiding bedraagt tienduizenden euro's. Je krijgt grotendeels les in het Engels.

Meer info

- Zoek online: 'Approved training organisation Belgium'
- onderwijskiezer.be (Beroepen – Piloot)

Steward(ess) | Wil je steward(ess) worden? Dat kan door een interne opleiding van een aantal weken te volgen bij één van de luchtvaartmaatschappijen of touroperators. Ze bepalen zelf de specifieke toelatingsvoorwaarden. Talenkennis is zeer belangrijk. Vooral eer je toegelaten wordt tot deze opleiding moet je een selectieprocedure doorlopen. Die kan bestaan uit een individueel gesprek, een taaltest, rollenspellen, groepsdiscussies, medische controle enz. De opleidingen worden niet op regelmatige basis georganiseerd. De duurtijd varieert van gemiddeld zes tot negen weken.

Meer info

- onderwijskiezer.be (Beroepen – Steward)

Sportkader opleidingen

Wat

De Vlaamse Trainerschool organiseert drie beroepsgerichte opleidingen: Hoger Redder, Duiker-Redder en Zwembadcoördinator. Het diploma van Hoger Redder is het enige wettelijke diploma waarmee je als redder in een publiek zwembad of in open water aan de slag kan. Beroepsredders die andere verantwoordelijkheden, functies, taken en opdrachten willen uitvoeren in en rond het zwembad, kunnen daarvoor de opleiding tot Zwembadcoördinator volgen.

Hoe

De opleidingen worden modulair georganiseerd. Als je geslaagd bent voor een module, krijg je een attest. Als je slaagt voor alle modules, behaal je een diploma van de Vlaamse Trainersschool.

Kosten

Het cursusgeld varieert en is afhankelijk van de opleiding.

Meer info

- sport.vlaanderen/sportbegeleiders

Beroepssectoren

De beroepssectoren ofwel paritaire comités zoals de bediendensector, de horeca, de bouwsector, de chemie-sector, de kapperssector enz. hebben een eigen sectorfonds. Sectorfondsen organiseren opleidingen voor werknemers binnen de sector en soms ook voor werkzoekenden. Het opleidingsaanbod is ruim. Je kan kiezen uit algemene opleidingen bv. mondelinge en schriftelijke bedrijfscommunicatie of sectorspecifieke opleidingen bv. Adobe Indesign voor grafisch medewerkers. Voor bepaalde opleidingen werken de sectoren samen met andere opleidingsverstrekkers: VDAB, Syntra, CVO ... Er zijn recentelijk loopbaanfondsen geïntroduceerd als een nieuw concept om werknemers te ondersteunen bij hun loopbaanontwikkeling en -transitie. Deze fondsen zijn beschikbaar voor werknemers uit verschillende sectoren en beroepen en bieden ondersteuning in de vorm van opleidingen, (loopbaan)begeleiding en advies.

Meer info

- vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/sectorale-ondersteuningsmaatregelen
- serv.be/serv/pagina/werking-sectorconvenants
- serv.be/campagne/iedereenkanbijleren

Interne bedrijfsopleidingen

Werkgevers kunnen zelf intern opleidingen organiseren of ze uitbesteden aan externe organisaties. Enerzijds zijn er opleidingen die je competenties aanleren en kennis bijbrengen zoals technische opleidingen, on-the-job trainingen of product-trainingen. Ze worden vaak georganiseerd voor nieuwe medewerkers, bij de overgang van één functie naar een andere of als specifieke bijscholing. Anderzijds zijn er de meer algemene bedrijfscurricula zoals leiderschap, klantvriendelijkheid, taalopleidingen enz. Soms is een bedrijfsopleiding volgen een voorwaarde om aan de slag te kunnen.

Meer info

* bij je HR- of personeelsdienst

Privéopleidingen

Privéopleidingen richten zich tot iedereen. Je kan kiezen uit een ruim aanbod bv talen, coaching, lichaamsverzorging ... , al dan niet via zelfstudie. De prijzen variëren maar vaak is een privé- opleiding duurder. Privéopleidingen zijn niet wettelijk

gereguleerd. De certificaten, attesten of diploma's hebben geen wettelijke waarde.

Meer info

- [privéopleidingen zoek je best online](#)

Informeer je goed over het praktische nut en de waarde van de opleiding.

Nederlandse les (NT2)

Als je Nederlands wil leren kom je in het Agentschap Integratie en Inburgering te weten hoe je dat aanpakt. Je krijgt informatie over het aanbod en indien nodig leg je een test af. Op basis van een gesprek en de testresultaten, krijg je een advies en word je doorverwezen naar het meest passende aanbod Nederlands als tweede taal (NT2). De dienstverlening is gratis. Ze is toegankelijk voor anderstaligen vanaf 16 jaar.

Meer info

- amal.gent/nederlands-leren
- integratie-inburgering.be/regio-oost-vlaanderen
- integratie-inburgering.be

Diplomagerichte opleidingen

Een diploma secundair onderwijs via het **volwassenenonderwijs**

Wat

Heb je geen diploma secundair onderwijs, dan kan je dit behalen aan een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO). In de volksmond is dat het tweedekansonderwijs (TKO).

Voor wie

In de beroepsspecifieke opleiding kan je meestal instappen vanaf de leeftijd van 16 jaar, of vanaf 15 jaar als je de eerste twee leerjaren van het voltijds secundair onderwijs achter de rug hebt. In Algemene Vorming kan je pas starten vanaf 18 jaar. Je hebt geen bepaalde vooropleiding nodig. Je volgt een verplichte infosessie. CVO's kunnen taal-, oriëntatie- en vrijstellingsproeven organiseren.

Hoe

De lessen worden aangeboden in dag-, avond-, weekend- of gecombineerd onderwijs.

Algemeen Secundair Onderwijs

Kies je voor een studierichting in het Algemeen Secundair Onderwijs (ASO), dan leg je één traject af met enkel algemene vakken (theorie). Je wordt voorbereid op verder studeren in het hoger onderwijs, maar niet op directe tewerkstelling.

Beroepsgericht traject

Hier combineer je een diplomagerichte beroepsopleiding met een opleiding Aanvullende Algemene Vorming (algemene vakken). Je kan kiezen uit een lange lijst. Enkele voorbeelden: Schoonheidsspecialist, Binnenschrijnwerker, ICT-Programmeren, Jeugd- en gehandicaptenzorg, Kapper, Kok ...

Kosten

Je betaalt 1,50 euro inschrijvingsgeld per lestijd voor de beroepsspecifieke opleiding. Afhankelijk van je statuut (werkzoekenden, mensen met een leefloon ...) kom je in aanmerking voor vermindering of vrijstelling van inschrijvingsgeld. Aanvullende Algemene Vorming en ASO zijn gratis, je betaalt enkel cursusmateriaal. Wanneer je voor de eerste keer een diploma secundair onderwijs behaalt, kom je in aanmerking voor een premie.

Meer info

- destapgent.be
(Vragen & Antwoorden - Volwasseneneducatie)
- onderwijs.vlaanderen.be/nl/hoe-haal-ik-mijn-diploma-secundair-onderwijs
- onderwijs.vlaanderen.be/nl/premie-bij-1ste-diploma-secundair-onderwijs

- Wie in het bezit is van een getuigschrift van de 2de graad secundair onderwijs en HBO5-Verpleegkunde afwerkt, behaalt bijkomend een diploma secundair onderwijs.
- Onderwijskwalificerende Opleidingstrajecten (OKOT) bij VDAB, zie p. 6.
- Privéscholen reiken nooit diploma's secundair onderwijs uit.

Een diploma secundair onderwijs via de **Examencommissie**

Wat

Heb je geen diploma secundair onderwijs, dan kan je dit via zelfstudie behalen via de Examencommissie secundair onderwijs.

Voor wie

Iedereen, ongeacht leeftijd of vooropleiding, kan zich voor de examens inschrijven. Als je wil deelnemen volg je eerst een verplichte (online) infosessie waarin je alles te weten komt over de werking.

Hoe

De Examencommissie organiseert enkel examens. Er worden geen lessen gegeven of cursussen ter beschikking gesteld. Je moet zelf handboeken en nuttige informatie verzamelen, zelf je examens plannen en regelmatig studeren op je eigen tempo. Stel jezelf de vraag of je de nodige inzet, zelfstandigheid en discipline hebt en of je genoeg mensen om je heen hebt die je kunnen ondersteunen. De examens worden het hele jaar door georganiseerd. Je kunt je diploma behalen in de derde graad van het algemeen, technisch of beroepssecundair onderwijs. Het aanbod is beperkt en de examens zijn hoofdzakelijk schriftelijk of digitaal. Je kan je examens zelf plannen op basis van de beschikbare data en legt de schriftelijke examens af in Brussel. In de derde graad BSO bewijs je ook praktijkervaring. De examencommissie past haar aanbod aan aan de nieuwe structuur van het secundair onderwijs.

Kosten

Je betaalt 38 euro voor een bepaalde studierichting, maar hou ook rekening met de kostprijs van de boeken en ander cursusmateriaal.

Meer info

- examencommissiesecundaironderwijs.be
- destapgent.be
(Vragen & Antwoorden - Volwasseneneducatie)
- onderwijs.vlaanderen.be/nl/hoe-haal-ik-mijn-diploma-secundair-onderwijs
- bel gratis de Vlaamse infolijn 1700

- De vrijstellingscommissie kan vrijstellingen toekennen op basis van deelattesten, getuigschriften of diploma's.
- Privéscholen reiken nooit diploma's secundair onderwijs uit.
- De Examencommissie organiseert geen lessen, daarom is er geen recht op Groeipakket (de vroegere kinderbijslag).

Een diploma of bijscholing hoger onderwijs via **flexibele trajecten**

Wat

Hogescholen en universiteiten organiseren steeds meer studietrajecten die zich richten tot werkende studenten. Die trajecten zijn zo opgebouwd dat je werk, gezin en studeren gemakkelijker kan combineren.

Voorbeelden van flexibele leerroutes zijn (begeleide) zelfstudie, blended learning, avond- of weekendonderwijs, traject voor werkstudenten, afsluiten van een examencontract (waarbij je enkel examens aflegt maar geen lessen volgt), Leraar-in-opleiding (LIO) ...

In het hoger onderwijs kan je ook een individueel traject uitstippelen. Je hoeft dus geen voltijds dagonderwijs te volgen in een standaard modeltraject. Afhankelijk van je persoonlijke situatie en van de tijd die je aan je studie kan besteden, bepaal je in samenspraak met de onderwijsinstelling voor hoeveel studiepunten je inschrijft.

Opleidingen

Graduaatsopleidingen | Graduaatsopleidingen zijn praktijkgerichte opleidingen die je volgt aan een hogeschool, met uitzondering van de opleiding verpleegkunde die je in een school voor secundair onderwijs volgt. Het niveau van deze graduaatsopleidingen bevindt zich tussen het secundair onderwijs en de professionele bachelor. Ze bereiden je voor op een beroep, maar zijn ook gericht op doorstroom naar de professionele bachelor. Werkpleklers vormt een belangrijk onderdeel van de opleiding en omvat minimaal een derde van de studieomvang. Om te kunnen starten moet je beschikken over een diploma secundair onderwijs, of een getuigschrift van 6 BSO dat minstens 3 jaar behaald is of een hiermee gelijkgesteld getuigschrift. Heb je dat niet, dan kan je ook deelnemen aan een toelatingsproef (vanaf 18 jaar).

Professionele bachelors | Je volgt deze opleidingen aan een hogeschool. Ze omvatten een brede algemene vorming en beroepsspecifieke kennis gekoppeld aan stage/werkpleklers. Je kan direct uitstromen naar de arbeidsmarkt of via een schakelprogramma ook doorstromen naar een masteropleiding. Je kan starten als je een diploma secundair onderwijs hebt. Heb je dat niet, dan kan je ook deelnemen aan een toelatingsonderzoek (vanaf 21 jaar).

Academische bachelors met aansluitend een master |

Je volgt deze opleidingen aan de universiteit of een School of Arts. Ze leggen de nadruk op een brede academische (theoretische) vorming, gebaseerd en gericht op wetenschappelijk onderzoek of op een vorming in de kunsten.

Je kan starten als je een diploma secundair onderwijs hebt. Heb je dat niet, dan kan je ook deelnemen aan een toelatingsonderzoek (vanaf 21 jaar). In bepaalde richtingen van het hoger onderwijs moeten toekomstige studenten voor de start een verplichte niet-bindende ijkingsproef afleggen.

Voortgezette opleidingen | Wie een diploma hoger onderwijs behaalt kan daarna nog verbreden of verdiepen in een voortgezette opleiding (postgraduat, ba-na-ba, ma-na-na ...) of een permanente vorming volgen (bijscholingen, studiedagen, MOOC's ...).

Kosten

In het hoger onderwijs hangt de kostprijs af van het aantal studiepunten waarvoor je inschrijft. Informeer of je in aanmerking komt voor een studietoelage.

Meer info

- destappent.be (Vragen & Antwoorden- Hoger Onderwijs)
- onderwijskiezer.be (Hoger onderwijs)
- onderwijs.vlaanderen.be/studiegelden
- centenvoorstudenten.be
- toelatingsonderzoek.be

Als je een graduaatopleiding combineert met de opleiding Aanvullende Algemene Vorming aan een CVO dan behaal je het diploma tot gegradueerde en bijkomend het diploma secundair onderwijs.

Bij de Open Universiteit volg je een opleiding in zelfstudie met begeleiding vanuit de studiecentra. Je behaalt er een Nederlands diploma van academische bachelor of master. Meer info op ou.be

Een diploma van leraar

De lerarenopleidingen worden georganiseerd door het hoger onderwijs. Wie kiest voor een educatieve bacheloropleiding kleuter-, lager of secundair onderwijs moet verplicht een starttoets afleggen, behalve als je al een diploma hoger onderwijs hebt. De toets toont je waar je staat en waar je werkpunten liggen. Als je het streefcijfer niet haalt, moet je verplicht een remediëringstraject volgen als je de opleiding wil aanvatten.

Meer info

- vlaamsehogescholenraad.be/starttoets

Opleidingen

Educatieve graduaatsopleiding secundair onderwijs

Deze opleiding wordt aangeboden door de hogescholen en is enkel toegankelijk voor kandidaat-leraren die minstens 3 jaar nuttige beroepservaring hebben en praktijkvakken willen geven. Het is een opleiding van 90 studiepunten, waarvan 30 studiepunten praktijk.

Educatieve bachelor kleuter-, lager of secundair onderwijs

Deze lerarenopleidingen worden georganiseerd door de hogescholen. Ze tellen 180 studiepunten, waarvan 45 studiepunten praktijk.

Verkorte educatieve bachelor

Deze opleiding wordt georganiseerd door de hogescholen en is bedoeld voor wie al een professionele of academische bachelor behaalde. Er wordt enkel gefocust op pedagogisch-didactische aspecten. Het is een opleiding van 60 studiepunten waarvan de helft praktijk.

Educatieve master secundair onderwijs of kunstvakken

Deze masteropleiding wordt georganiseerd door een universiteit/School of Arts en combineert een opleiding tot leraar met een inhoudelijke masteropleiding. Het is een opleiding van 90 of 120 studiepunten, waarvan 60 studiepunten aan leraarschap besteed worden. Ervaring in de praktijk is voor deze opleidingen vastgelegd op 60 studiepunten.

Verkorte educatieve master

Deze opleiding (aan een universiteit/School of Arts) is bedoeld voor wie al een master behaalde. Er wordt enkel gefocust op pedagogisch-didactische aspecten. Het is een opleiding van 60 studiepunten waarvan de helft praktijk.

Flexibele trajecten

Wil je studies en werk combineren? Dat kan dus met een verkort programma, maar ook met een opleiding in avondonderwijs, afstandsonderwijs of een combinatie daarvan. In alle opleidingen is ook een 'leraar in opleiding' mogelijk (LIO- traject). In dit traject combineer je de lerarenopleiding met effectieve tewerkstelling op een school.

Meer info

- onderwijskiezer.be/v2/beroepen/beroep_leraar_worden.php
- centenvoorstudenten.be
- destapgent.be (Vragen & Antwoorden - Hoger Onderwijs)

Bekijk als werkzoekende de mogelijkheden om je lerarenopleiding in een VDAB-traject te volgen.

Ben je al leraar dan kan je een verkort traject volgen om je onderwijsbevoegdheid uit te breiden.

Vrije tijd en hobby

Deeltijds Kunstonderwijs

Wil je creatief bezig zijn en je artistiek ontplooiën, dan kan je les volgen aan een kunstacademie. Je kan er leren tekenen, pottenbakken, filmen, dansen, vioolspelen, toneelspelen enz. Je leert er de kunstvorm, individueel of in groep, zelf beoefenen, kritisch benaderen en beleven. Je gaat meestal 's avonds of in het weekend naar de les. De lessen starten op 1 september en eindigen op 30 juni. Je ontvangt bij het succesvol beëindigen van elke graad een getuigschrift. Het inschrijvingsgeld bedraagt 372 euro. Ben je tussen 18 en 24 jaar oud of heb je, afhankelijk van je statuut, recht op het verminderde tarief, dan betaal je 158 euro.

Meer info

- onderwijs.vlaanderen.be/academies

Sociaal-cultureel volwassenenwerk

Als volwassene kan je deelnemen aan allerlei activiteiten om jezelf te ontplooiën, georganiseerd door het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Het aanbod is zeer ruim en evolueert voortdurend. Je kan kiezen uit korte vormingsactiviteiten binnen verschillende thema's: computer en internet, persoonlijkheidsvorming, talen, sociale vaardigheden, kunsteducatie, natuur en milieu, opvoeding, gezondheid, hobbycursussen ... De meeste vormingsactiviteiten lopen over enkele dagdelen bv. kortlopende cursussen, workshops of vormingsdagen. Andere activiteiten nemen slechts een paar uur in beslag, bv. een lezing, een culturele wandeling, een kookworkshop, een informatienamiddag over opvoeden of biotuineren ... De prijzen variëren sterk. Afhankelijk van je statuut kan je korting krijgen. De vormingen leiden niet tot een attest, certificaat, getuigschrift of diploma.

Meer info

- prettiggeleerd.be
- uitinvlaanderen.be

Trainer en sportbegeleider

Ben je vrijwilliger in een sportclub en wil je leiding geven als trainer of bestuurslid? Begeleid je sporters, sportkampen of -activiteiten? Dan kan je je (bij)scholen in een brede waaier aan opleidingen georganiseerd door de Vlaamse Trainersschool.

Meer info

- sport.vlaanderen/sportbegeleiders

Vrije tijd en hobby: bekijk ook eens [Basiseducatie \(p.3\)](#), [CVO \(p.4\)](#), [Syntra \(p.7\)](#), [Privéopleidingen \(p.12\)](#)

Lokale Dienstencentra

Lokale dienstencentra bieden diverse creatieve activiteiten en workshops aan, zoals tekenen, schilderen, handwerk, houtbewerking of juwelen maken. Het creatieve opleidingsaanbod kan per dienstencentrum en per seizoen variëren.

Meer info

- activiteitenldc.gent.be
- zorg-en-gezondheid.be/adressen-van-lokale-dienstencentra

Goed om te weten

Afstandsonderwijs

Afstandsonderwijs is een opleidingsvorm waarbij de lerende niet fysiek aanwezig is op de campus van de opleidingsinstelling, maar in plaats daarvan het opleidingsprogramma online volgt of via zelfstudie verwerkt.

Hoewel afstandsonderwijs meer flexibiliteit biedt, kan het nadeel zijn dat er weinig persoonlijke interactie is en vereist het een hoge mate van zelfdiscipline. Er is een groeiend aantal opleidingsinstellingen, waaronder CVO's, hogescholen, universiteiten, VDAB en privéopleidingen, die (gedeeltelijk) opleidingen aanbieden via afstandsonderwijs.

Meer info

- CVO's: informeer je bij het CVO naar keuze
- hoger onderwijs: onderwijskiezer.be/v2/hoger/hoger_flexibel.php (selecteer afstandsonderwijs)
- VDAB: www.vdab.be/opleidingen/aanbod?p=1 (leervormen afstandsleren en online leren)
- privéopleidingen zie p. 12

Erkennen van Verworven Competenties (EVC)

Heb je praktische werkervaring opgebouwd maar niet het juiste diploma of getuigschrift behaald? Via een EVC-traject kan je een officieel certificaat behalen dat je beroepsbekwaamheid bewijst. Via een inschattingsgesprek en een praktische proef in een erkend testcentrum kan je voor heel wat beroepen aantonen dat je over de juiste competenties beschikt, bijvoorbeeld voor het beroep van bakker, kinderbegeleider, huishoudhulp, medewerker fastfood, heftruckchauffeur ...

Meer info

- vlaanderen.be/erkennen-van-verworven-competenties

Financiële ondersteuning in een traject naar zorgkundige of verpleegkundige

---

Verschillende projecten geven aan verscheidene doelgroepen, bv. werknemers uit het paritair comité 330 (gezondheidsinrichtingen en -diensten), werknemers uit andere sectoren, werkzoekenden, erkende vluchtelingen ... de kans om een opleiding tot zorg- of verpleegkundige te volgen met mogelijke voordelen als terugbetaling van het inschrijvingsgeld, behoud van een basisloon, gefinancierde tewerkstelling, toekenning van extra opleidingsverlof enz.

Meer info

- fe-bi.org

Financiële ondersteuning in een traject naar kinderbegeleider baby's en peuters of persoonsbegeleider (Jeugd- en gehandicaptenzorg)

Werknemers die niet onder het paritair comité 330 (gezondheidsinrichtingen en –diensten) vallen, krijgen de kans om de opleiding tot kinderbegeleider baby's en peuters of tot persoonsbegeleider te volgen, terwijl te werken in een betaalde functie in de sector.

Meer info

- vivosocialprofit.org/kiesvoorkinderopvang
- vivosocialprofit.org/kiesvoorpersoonbegeleider

Recht op Groeipakket (vroegere kinderbijslag)

Als schoolverlater heb je maximaal 12 maanden (al dan niet onderbroken) recht op Groeipakket. Je hoeft niet ingeschreven te zijn bij VDAB of een opleiding te volgen. Ben je tussen 18 en 25 jaar, dan behoud je onder bepaalde voorwaarden het recht op Groeipakket. In het secundair volwassenenonderwijs, bij Syntra of in het privé-onderwijs moet je minstens 17 uren per week les volgen. In het hoger onderwijs moet je ingeschreven zijn voor tenminste 27 studiepunten. Stages tellen mee. De lessen mogen 's avonds georganiseerd worden.

Meer info

- groeipakket.be
- de uitbetalers van het groeipakket

Studietoelage

Als je les volgt in volwasseneneducatie kom je niet in aanmerking voor een studietoelage. Als je aan de voorwaarden voldoet kan je in het hoger onderwijs wel een studietoelage ontvangen. De studietoelage is bedoeld om de studiekosten te dekken voor studenten met een laag inkomen.

Meer info

- studietoelagen.be

Voordelen voor werkenden

Loopbaancheques

Ben je een werknemer, zelfstandige of tijdelijk werkloos door overmacht of om economische redenen en wil je je heroriënteren op de arbeidsmarkt of meer voldoening uit je job halen, dan kan je elke 6 jaar, 7 uur loopbaanbegeleiding volgen bij een erkend loopbaancentrum. Je kan loopbaancheques bestellen als je voldoet aan alle voorwaarden. Je kan twee loopbaancheques van elk 40 euro aankopen. De eerste loopbaancheque is goed voor 4 uur begeleiding en de tweede voor 3 uur.

Meer info

- vdab.be/loopbaanbegeleiding/wie
- bel gratis VDAB-servicelijn 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 16u30)

Opleidingscheques voor werknemers

Als werknemer (ook als uitzendkracht) met hoogstens een diploma secundair onderwijs kan je opleidingscheques aanvragen. Je kan ze gebruiken voor opleidingen die geregistreerd staan in de opleidingsdatabank en voor het volgen van een loopbaangerichte opleiding. Hooggeschoolden kunnen enkel opleidingscheques gebruiken als de opleiding loopbaangericht is. Een loopbaangerichte opleiding is een opleiding die aangeraden wordt in het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) tijdens het volgen van een erkende loopbaanbegeleiding. Per kalenderjaar kan je voor maximum 250 euro

opleidingscheques aankopen. De Vlaamse overheid betaalt de helft van de cheques, jij betaalt de andere helft. Je krijgt dus een tegemoetkoming van maximaal 125 euro per schooljaar. Als je geen diploma secundair onderwijs hebt en je volgt basisgeletterdheid, rekenvaardigheid, ICT-vaardigheden, Nederlands voor anderstaligen, een opleiding die leidt naar een diploma secundair onderwijs of beroepskwalificatie niveau 4 of een knelpuntopleiding dan betaalt de Vlaamse overheid het volledige bedrag van de opleidingscheque. Je krijgt dan een verhoogde tegemoetkoming van maximaal 250 euro. Als je geen diploma hoger onderwijs hebt en je volgt een opleiding die leidt naar een graduats- of bachelordiploma, dan kan je een opleidingscheque voor een maximaal bedrag van 500 euro aankopen. Je betaalt daarvan de helft, de Vlaamse overheid betaalt de andere helft. Je krijgt dan een verhoogde tegemoetkoming van maximaal 250 euro.

Meer info

- vlaanderen.be/opleidingscheques-voor-werknemers
- vlaanderen.be/opleidingsdatabank
- bel gratis VDAB-servicelijn 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 16u30)

Verlofsystemen

• Tijdskrediet en loopbaanonderbreking

Werknemers in de openbare en privésector hebben de mogelijkheid om hun loopbaan tijdelijk te onderbreken of te verminderen, bijvoorbeeld om een opleiding te volgen. Bij ambtenaren spreken we over loopbaanonderbreking en bij werknemers in de privésector gaat het om tijdskrediet. Er gelden verschillende voorwaarden. Tijdens de onderbreking ontvang je geen loon van je werkgever, maar kan je in bepaalde gevallen een onderbrekingsuitkering van de RVA ontvangen. Voldoe je aan de nodige voorwaarden, dan kan je bovenop je onderbrekingsuitkering een aanmoedigingspremie 'opleidingskrediet' krijgen.

Meer info

- rva.be
- vlaanderen.be/tijdskrediet
- vlaanderen.be/aanmoedigingspremies
- bij je vakbond of personeelsdienst

- **Vlaams zorgkrediet**

Als werknemer van de Vlaamse overheid kan je een onderbrekingsuitkering ontvangen in het kader van zorg en opleiding. De opleiding moet op jaarbasis minimaal 120 contacturen of 9 studiepunten tellen. De uitkering kan aangevuld worden met een extra aanmoedigingspremie van de Vlaamse overheid.

Meer info

- vlaanderen.be/vlaams-zorgkrediet
- vlaanderen.be/aanmoedigingspremies
- bij je vakbond

- **Vlaams Opleidingsverlof (VOV)**

Als werknemer in de privésector heb je recht op extra verlof als je arbeidsmarkt- of loopbaangerichte opleidingen volgt. Een voltijdse werknemer kan tot 125 uur per schooljaar afwezig zijn op het werk met behoud van loon. Je kan het verlof gebruiken om naar de les te gaan of om te studeren. Voor een deeltijdse werknemer wordt dit bekeken in verhouding tot het tewerkstellingspercentage. Niet alle opleidingen komen in aanmerking voor Vlaams Opleidingsverlof. Hiervoor neem je het best contact op met de opleidingsinstelling.

Meer info

- vlaanderen.be/vlaams-opleidingsverlof
- bel gratis de Vlaamse infolijn 1700
- contacteer je personeelsdienst of vakbond

- **Vormingsverlof voor ambtenaren**

Als ambtenaar (behalve onderwijspersoneel) in de openbare sector kun je vormingsverlof aanvragen als je een opleiding of training op eigen initiatief wilt volgen en daardoor afwezig blijft van het werk. Het vormingsverlof is echter geen recht, maar een gunst die je werkgever kan toekennen. Je kan maximaal 120 uur vormingsverlof per schooljaar aanvragen met behoud van loon.

Meer info

- bij je personeelsdienst

Voordelen voor werkzoekenden

Loopbaancheques

Wie tijdelijk werkloos is door overmacht of om economische redenen, kan gebruik maken van loopbaancheques, zie voordelen voor werkenden p. 28.

VDAB-voordelen bij erkende opleidingen

Als je ingeschreven bent als werkzoekende en je wil een opleiding volgen die erkend is door de VDAB, dan kan je je werkloosheidsuitkering behouden. Bovendien kom je in aanmerking voor een aantal voordelen zoals een gratis opleiding, verplaatsingsvergoeding, kinderopvangvergoeding en terugbetaling leermateriaal. De erkenning door VDAB wordt vermeld in de opleidingsdatabank. Als je de goedkeuring krijgt van VDAB om te starten met de

opleiding, krijg je automatisch een vrijstelling van beschikbaarheid. Je hoeft ze niet zelf aan te vragen. Je moet aan een aantal voorwaarden voldoen en slagen in een selectieprocedure georganiseerd door VDAB. Je behaalt de kwalificatie uitgereikt door de school of opleidingsinstelling waar je les volgt.

Meer info

- vdab.be/vrijstellingen
- vdab.be/erkende-opleiding/voordelen
- bel gratis VDAB-servicelijn 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 16u30)
- bij je vakbond

VDAB-voordelen bij niet-erkende opleidingen

Wil je je uitkering behouden terwijl je een opleiding, studie of stage volgt die niet erkend wordt door VDAB? Dat kan als je aan de voorwaarden voldoet en een vrijstelling van beschikbaarheid krijgt van VDAB. Die moet je zelf aanvragen. Of een opleiding erkend wordt door VDAB kan je zien in de opleidingendatabank. Het is mogelijk dat je uitkering daalt gedurende de opleiding. Wanneer de VDAB oordeelt dat je opleiding je kansen op werk vergroot, hoef je geen inschrijvingsgeld te betalen. Hiervoor vul je een online formulier in via je VDAB-account. Indien je niet in aanmerking komt, heb je als werkzoekende steeds recht op een korting op het inschrijvingsgeld.

Meer info

- vdab.be/vrijstellingen/niet-erkend
- vdab.be/opleidingen/inschrijvingsgeld-cvo-cbe
- bel gratis VDAB-servicelijn 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 16u30)
- bij je vakbond

Premies

Wie voor het eerst een diploma secundair onderwijs behaalt via het volwassenenonderwijs, kan een premie aanvragen. Ook beroepssectoren, zie p.11 , betalen soms een premie. Volg je een door VDAB erkende opleiding, dan kan je in aanmerking komen voor een aantal voordelen.

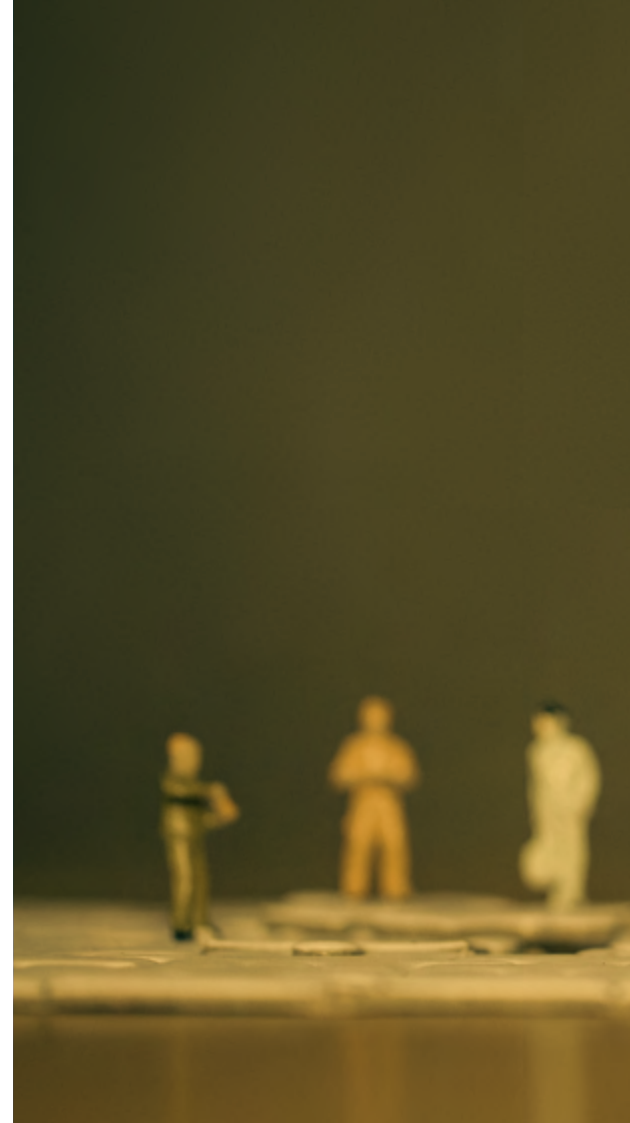
Meer info

- onderwijs.vlaanderen.be/nl/premie-bij-1ste-diploma-secundair-onderwijs
- bel de gratis Vlaamse Infolijn 1700
- vdab.be/erkende-opleiding/voordelen
- bel gratis VDAB-servicelijn 0800 30 700 (elke werkdag van 8 tot 16u30)

Meer weten?

- destapgent.be
- onderwijskiezer.be
- onderwijs.vlaanderen.be
- erkennenvancompetenties.be
- vlaamsekwalficatiestructuur.be
- onderwijs.vlaanderen.be/nl/leerwinkels

- **Leerwinkel** De Stap biedt gratis en op vrijwillige basis informatie en begeleiding bij het kiezen van een opleidingstraject en maakt je wegwijs in alle mogelijkheden van LevensLangleren (diploma/ beroep/hobby). Leerwinkel De Stap is een breed partnerschap van de 3 Gentse CLB's verenigd in TOPunt Gent vzw met financiële steun van Stad Gent, VDAB Oost-Vlaanderen, Syntra Midden-Vlaanderen en OCMW Gent, de Europese Unie (ESF) en de Vlaamse overheid.
- **Word Wijs!** coacht ongekwalificeerde jongeren uit de regio Gent tussen 17 en 22 jaar in het behalen van een diploma secundair onderwijs of een kwalificatie.

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

TOPunt Gent vzw
topuntgent.be

Vormgeving

www.bartbehiels.be

mei 2023

Leerwinkel De Stap *

De Krook- 2de verdieping
Miriam Makebaplein 1
9000 Gent
info@destapgent.be
www.destapgent.be

telefonisch bereikbaar
via 09 323 59 05

Ma: 9- 13 u
Di: 16- 19 u
Wo: 11- 15 u
Do: 9- 12 u
Vr: 9- 12 u

op afspraak

* Partner van het Groeiteam
Heb je ook vragen over opgroeien,
opvoeden en leren in het basis- en
secundair onderwijs?
Kom langs bij het Groeiteam. Meer
info op www.stad.gent/groeiteam of
bel 09 323 59 99 (maandag van 9 tot
13 uur, dinsdag van 16 tot 19 uur, en
woensdag van 11 tot 15 uur).

